

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Novi ban - dr. Dinko Puc

Z ukazom kraljevskega namestništva je bil postavljen za bana Dravske banovine dosedanjí ljubljanski župan g. dr. Dinko Puc. Novi ban je že prisegel in je tudi že prevzel vodstvo poslov.

Ban dr. Dinko Puc je bil rojen v Ljubljani 1879. l. Po dokončani gimnaziji je študiral pravo v Gradcu in na Dunaju, nato pa je vstopil kot odvetniški pripravnik v službo odvetnika dr. Treo-ča v Gorici.

Tam se je vrgel z vso vnemo tudi v politiko. Spoznal pa je že takrat, da je najboljša priprava za politični dvig naroda kulturno delo in baš v organizaciji kulturnih ustanov je pokazal mladi odvetnik veliko sposobnosti in dosegel tudi lepe uspehe: nešteto knjižnic, pevskih društev in gledaliških odrov na deželi je bilo njegovo delo.

Vse to lepo in uspešno delovanje pa je nenadoma prekinila svetovna vojna in dr. Puc je moral, kakor na stotine drugih poštenih Slovencev, v zapor zaradi »veleizdajec«. Ko pa je Italija napovedala l. 1915. Avstriji vojno, so ga izpustili in poslali kot vojaka na italijansko fronto, kjer se je udeležil treh soških bitk.

Po vojni ga je takratna Narodna vlada v Ljubljani poslala zopet v Gorico, kjer je ostal do italijanske zasedbe. Iz Gorice se je vrnil v Ljubljano, kjer je odprl svojo odvetniško pisarno.

A že l. 1921. je bil izvoljen v ljubljanski občinski svet. L. 1924. pa je bil postavljen za gerenta ljubljanske občine, kjer je ostal do postavitve komisarijata. L. 1927. pa je bil dr. Puc znova izvoljen v občinski svet, ki si ga je izvolil tudi za župana. Kot župan je upravljal ljub-

Ban dr. Dinko Puc

ljansko občino do dne svojega imenovanja za bana Dravske banovine.

Mi smo uverjeni, da bo slovensko ljudstvo novemu banu ravno tako zaupalo kakor je zaupalo njegovemu predniku dr. Marušiču. Dosedanje delovanje novega bana to naše prepričanje popolnoma opravičuje.

drugimi skupinami v večjo skupino, ki bo dolečbam postavila ustrezala.

Omenili smo že, da se je polastila takoj po objavi ukaza o razpustu narodne skupščine manj poučenih ljudi velika zbežanost. To se je opazilo zlasti v Dravski banovini — toda brez vsakega pravega vzroka. Posebno so se prestrašili nekateri ljudje, ki ne vidijo dalje kakor do Sotle, da bodo zopet neomejeno zavladali po celi deželi »klerikaleci« in med ljudmi so začele krožiti neverjetne govorice o raznih »pogajanjih«, »dogovorih«, »sporazumihi« itd. Seveda je bila ena taka govorica »strašnejša« kakor druga, večina pa jih je bila preračunjenih na to, da zanese med ljudi zmedo.

Stara politična izkušnja pa pravi, da je treba v takih časih, ko je ozračje polno samih praznih domnev in izmišljotin, ohraniti mirno kri! Kdor se da begati in spraviti iz ravnotežja, ta je že izgubljen! Zato svetujemo zlasti kmetiskim volilecem mir, mir in zopet mir!

Na vseh vesteh in pripovedovanjih namreč, ki se sedaj širijo od ust do ust, ni še prav nič gotovega — vse so samo domneve in ugibanja. Na same domneve pa pametni ljudje ne dajo nič, ampak čakajo mirno, da se pokaže pred njimi nekaj gotovega, trdnega in resničnega, in potem odločajo. To je eno.

Drugo pa je to: Našim kmetiskim volilecem se ni treba prav nič bati — nikogar in ničesar! Vlada g. Jevtića je in bo ostala vlada reda in zakonitosti. Zato bodo tudi kmetiski volilci lahko odločali po svoji volji, kolikor to dopušča zakon. V tem oziru torej ni nobenega vzroka za nepotrebnost razburjanje. Pač pa je in bo za kmetiske volilce neprecenljive važnosti njihovo sodelovanje pri določitvi kandidatov in pri sestavljanju kandidatnih list, kajti baš tu se nudi kmetiskim volilecem najlepša prilika, da pokažejo svoj vpliv in svojo moč, če jo hočejo in če jo znajo izraziti. O tem pa prihodnjije kaj več.

Narodna skupščina razpuščena Volitve bodo 5. maja

Z ukazom kraljevskega namestništva od 6. februarja t. l. je narodna skupščina razpuščena, nove volitve pa so razpisane za 5. maja tega leta.

Za širšo javnost, ki nima dosti časa ali pa tudi ne veselja in zanimanja, da bi s potrebno pozornostjo sledila razvoju političnega življenja in previdno tehtala zlasti izjave odgovornih ministrov — za to javnost je pomenil seveda ukaz o razpustu narodne skupščine čisto nepričakovano novico, ki je to ljudi tudi precej zbegala. Ljudje pa, ki slede dogodkom s potrebno pazljivostjo, niso bili nikakor iznenadeni, kajti iz izjave g. predsednika vlade, »da je staro tudi to, kar je bilo še včeraj in ne samo predvčerajšnjim«, se je dalo po pravici sklepati, da namerava vlada tudi v notranji politiki kreniti na popolnoma nova pota, kdor pa hoče zgraditi kaj novega, mora po stari praksi najprej podreti to, kar je bilo.

V čem pa naj obstoji tisto »novoc«, kar na-

merava izvesti vlada g. Jevtića? Tudi na to vprašanje je odgovoril že g. Jevtić sam, ko je sestavljal svojo sedanjo vlado, v katero ni vzel samo zastopnikov in članov dotedanje vladne stranke (JNS), ampak tudi nekaj osebnosti, ki pripadajo drugim političnim skupinam (Stojadinović, Kožulj, Jovanović). To dejstvo se da tolmačiti samo tako, da hoče vlada g. Jevtića (oziroma on sam), pritegniti k sodelovanju pri državni upravi vse politične skupine, če le priznavajo osnovna načela naše notranje politike, zlasti načelo narodnega in državnega edinstva. V kakšni obliki bodo pa te skupine sodelovale, ali kot vladne stranke ali pa kot opozicija, to pa je stvar dotičnih političnih skupin, kakor je tudi stvar političnih skupin samih, da najdejo pot, po kateri jim bo omogočena po sedanjem volilnem zakonu udeležba pri volitvah: če je ta ali ona skupina sama tako močna, da lahko postavi sama »državno listoc«, kakor je zahteva postava, je prav — če pa ne, se pa lahko po svoji volji združi z

Za novo železnico in ceste v Sloveniji

Bivša nar. poslanca gg. Drmelj in Kline sta pred dnevi obiskala prometnega ministra inž. Vujića in ga opozorila na potrebo, da se čim prej začne z gradnjo železniške proge Sevnica — Št. Janž. Minister je izjavil da mu je zadeva že znana in da so tudi vsa pripravljala dela v glavnem že zaključena. Obljubil je vso svojo podporo, da se gradnja te prepotrebne proge uvrsti med prve točke velikega investicijskega programa.

Minister za gradbe dr. Kožulj je odredil, naj se v Ljubljani osnuje posebna terenska sekcija, ki bo izvršila priprave za betoniranje državne ceste Zagreb—Ljubljana—Bled, in sicer zaenkrat na odsekih Ljubljana—Grosuplje in Ljubljana—Kranj. Pripravljala dela se bodo pričela takoj. Obenem je gradbeni minister odredil, da se v investicijski program za javna dela vstavi znesek 10 milijonov dinarjev za modernizacijo ceste Ljubljana—Sušak. Na ta predlog je pristal tudi že finančni minister.

Kaj moramo vedeti o volitvah?

Za pritožbe je čas samo do 21. t. m.

Za bodoče volitve mora biti prva in glavna skrb vsakega volilca, da se pobriga, ali je vpisan sam v volilni imenik ali ne. Vsak pa ima tudi pravico zahtevati, da se kdo iz volilnega imenika črta, če ni upravičen volilec.

Najvažnejše določbe glede volilnih imenikov so sledeče:

Kdo ima volilno pravico

Volilno pravico ima vsak moški državljan, če je dovršil 21. leto starosti. Aktivni oficirji, podoficirji in vojaki ne smejo izvrševati volilne pravice.

Volilne pravice nima:

1. Kdor je obsojen z izvršno sodbo na ječo ali izgnanstvo, ali strogi zapor, ali zapor, daljši od leta dni, dokler se mu pravica ne vrne.
2. Kdor je obsojen z izvršno sodbo na izgubo častnih pravic za čas, dokler ta kazen traja.
3. Kdor je v konkurzu.
4. Kdor je pod skrbstvom.
5. Kdor je obsojen z izvršno sodbo na izgubo volilne pravice zaradi volilnih kaznivih dejanj.

Kdo je vpisan v volilni imenik

V volilne imenike se vpišejo vsi moški, ki imajo volilno pravico in ki stanujejo v občini najmanj 6 mesecev. To pa ne velja za državne uslužbenke. Državni in javni samoupravni uslužbenec se vpisuje v volilne imenike one občine, v kateri imajo svoj službeni sedež.

Do kdaj se smejo zahtevati popravki imenikov

Popravki volilnih imenikov se smejo zahtevati še 15 dni po razpisu volitev, t. j. do 21. februarja 1935. Ta dan je zadnji za reklamacije.

Kdo sme zahtevati popravko volilnega imenika

Vsako ima pravico volilni imenik pregledati, prepisati, razglasiti in natisniti ter bodisi zase, bodisi za drugega zahtevati njegov popravek.

Kje in kako se zahteva popravek imenika

Popravek volilnega imenika se zahteva neposredno pismeno ali ustno pri občinskem uradu ali pri okrajnem sodišču, oziroma pri okrožnem sodišču. Pri okrožnem sodišču pa se more zahtevati popravek samo pismeno. Okrajno, oziroma okrožno sodišče pošlje spis zahtevanega

popravka v 24 urah občinskemu uradu v poslovanje. Ustno zahtevo vpiše sodišču v zapisnik. Zahtevanim popravkom se morajo priložiti dokazi.

Za dokaze morajo služiti samo polnoveljavne javne listine. Če oni, ki je zahteval popravek, zahteva, da se mu izda o tem potrdilo, mora sodišče to takoj storiti. Če izvrši občinski urad popravek v volilnem imeniku uradoma, mora svoj odlok, s katerim odreja popravek, utemeljiti s polno veljavnimi dokazi.

Do kdaj mora občinski urad rešiti zahtevo po popravku volilnega imenika

Vsako zahtevo popravka v volilnem imeniku mora občinski urad rešiti v petih dneh. Če pa občinski urad v petih dneh ne izda nobene rešitve, se smatra, da je odklonil zahtevo popravka volilnega imenika in pritožnik ima v tem slučaju pravico, da se pritoži neposredno na pristojno okrajno sodišče, kateremu mora občinski urad v 24 urah po prejemu dopisa okrajnega sodišča predložiti vse spise, ki se nanašajo na zahtevo popravka volilnega imenika.

Oni, ki se zavrnejo, ker niso priložili reklamaciji zadostnih dokazov, smejo iznova zahtevati popravek in predložiti dokaze, če rok za reklamacijo še ni potekel.

Oni, ki zahteva popravek in oni, ki se ga popravek tiče, ima pravico, da se pritoži v treh dneh od prejema rešitve občinskega urada na pristojno okrajno sodišče. Ta pritožba se lahko vroči pismeno ali ustno. Pritožnik sme od sodišča zahtevati potrdilo o vloženi pritožbi.

Takse

Za zahtevo popravka volilnih imenikov se ne pobira nobena taksa. Pristojna oblastva morajo dati tistemu, ki to zahteva, v 24 urah vse listine, ki so potrebne radi popravka volilnih imenikov.

Kazni

Kdor ob popravku imenikov koga vpiše v imenik ali koga izbriše iz imenika brez utemeljene odločbe, se kaznuje z zaporom od treh mesecev do dveh let. Če je število tako vpisanih ali izbranih oseb za eno volišče večje od 10, se kaznuje z zaporom do 5 let.

Kdor ob popravku imenika hote ne vpiše v imenik oseb, ki jih je uradno dolžan vpisati in ki dotlej niso bile v imeniku, se kaznuje z zaporom do treh mesecev ali v denarju do 3000 Din.

Istotako se kaznuje tudi, ako pri tej priliki namerno ne izbriše onih, ki so umrli, ali izgubili volilno pravico.

Nova uredba o zaščiti kmetov

Glavne točke nove uredbe o zaščiti kmetov smo objavili že v zadnji številki našega lista.

Veliko pozornost je pa vzbudila določba nove uredbe, po kateri so izvzeti od zaščite kmetje, ki imajo dolgove pri zadrugah.

Razne dvome in strahove, ki so se ob tej priliki pojavili tudi pri nas med kmeti, je pa razpršil minister za kmetijstvo Janković s sledečo izjavo:

»Po podatku o celotnem znesku kmečkih dolgov v naši državi bi morali kmetje 15. novembra lanskega leta plačati na obrestih in na dospelih obrokih po dosedaj veljavni uredbi o zaščiti kmetov okrog 400 milijonov dinarjev. Take vsote kmečko gospodarstvo v zimskih mesecih ni zmoglo. Pri tej situaciji se je morala vlada g. Jevtića takoj odločiti za radikalne ukrepe, da bi položaj vsaj trenutno omilila. Zaradi tega je prišlo do sklepa o odgoditvi plačil do prihodnje jeseni. S tem bo pridobila tudi na času za

aktivne ukrepe v svrhu izboljšanja gospodarskega položaja kmetov.

Da ne bi odgoditev plačil zadela nepravilno one dolžnike, ki so svojim obveznostim že zadoštili, jim daje člen 4. nove uredbe posebne ugodnosti. Po stari uredbi je obrestna mera pri denarnih zavodih znašala 6 odstotkov, pri zasebnih zavodih pa 3,5 odstotka; sedaj je ta obrestna mera znižana za denarne zavode na 4%, za privatne pa na 1 odstotek. Razlika v iznosu 1,5 odstotka pri denarnih zavodih in 2,5 odstotka pri zasebnih upnikih se bo, kolikor so dolžniki že plačali obresti, vračunila na odplačile glavnice dolga.

Glavna novost uredbe pa je, da so od zaščite odvzete terjatve kmetijskih zadrug in njihovih zvez. Ta sprememba se uvaža iz več razlogov. Predvsem predstavlja zadržno kreditiranje posebno obliko kredita, pri kateri je zadržnik sam sebi upnik in dolžnik. Zadržni

kreditni so se dajali in se dajejo samo zadržnikom. Razen tega je naše zadržništvo po Rafajznovem sistemu organizirano na načelu neomejenega solidarnega jamstva. To dejstvo je samo po sebi izključuje zaščito kmeta, ki je dolžnik zadržnika.

Je pa še drug poseben razlog, zaradi katerega se je morala načelno našemu zadržništvu priznati posebna pravica. To je namreč dejstvo, da v teku 40 let, odkar obstoji pri nas kmetijsko zadržništvo, ni bilo še nobenega primera, da bi se terjatve zadržnikov izterjale eksekutivnim putem. Če se temu doda še potreba ohranitve zadržne discipline in čuvanja jedra zadržnega pokreta, slonečega na zdravi in visoki morali, ki so jo često napadali z agitacijo po deželi, češ da dolgovi ni treba plačevati, ker bodo č anj, potem je razumljivo, da je bilo potrebno kmetijske zadruge čimprej oddaljiti od drugih upnikov kmečkih dolžnikov, in to v interesu samih kmetov kot zadržnikov.

Ostalo je še nekoliko važnih vprašanj, ki se bodo morala urediti s pravilnikom, ki bo izdan v najkrajšem času. Ta pravilnik bo obsegal v prvi vrsti korekturo stare uredbe, ki jo je treba popraviti že z ozirom na dobljene izkušnje. Pojem »kmeta« in definicija po čl. 2 uredbe je bila takaka, da je omogočala razne zlorabe. Tako se je dogajalo, da so razni drugi stanovi, ki sploh niso kmetje, po pogrešnem tolmačenju pojma »kmeta« dosegli zaščito, dočim so prej delali dolgove, češ da niso kmetje. Sedaj, ko je bilo treba dolgove plačati, pa so prinašali potrdila, da so kmetje. Namen teh sprememb je, da se zaščiti pravi in resnični kmetje, ne pa spekulanti. S pravilnikom se bodo izpremenile tudi tabele annitet, ki jih mora dolžnik plačati svojemu upniku, in sicer z ozirom na sedaj znižano obrestno mero.

Preostaja na koncu še skrb, da posamezne zadruge in zveze ne bodo prenašlo izkoriščalo svojega novega položaja in ne bodo do polnega iznosa izterjale kmečkih dolgov. Kot resornemu ministru mi je dano pooblastilo, da s pravilnikom odredim prehodno stanje in reguliram, na kak način in v kakšnem iznosu lahko zadruge izterjajo kmečke dolgove.

Milijarda dinarjev za javna dela

Tudi napoved, da bo vlada izdala v 2 letih 1 milijardo dinarjev za javna dela, našim bralcem ni neznana. Tozadevno je vlada g. Jevtića pooblastila finančnega ministra, da postopoma v teku dveh let emitira za skupni iznos ene milijarde dinarjev srednjeročne obveznice z dobočeno obrestno mero z najkrajšim rokom pet let, a najdaljšim rokom do deset let. Te obveznice so oproščajo vseh državnih in samoupravnih davkov za sedaj in v bodoče, ter uživajo pularno varnost. Višino obrestne mere, emisijski tečaj, rok, obliko in minimalni iznos obveznic določi ministrski svet s svojim odlokom po predlogu finančnega ministra.

Za izplačilo obresti in glavnice za te srednjeročne obveznice se bodo predvideli potrebni krediti v odnosnih proračunih.

Kje bomo dobili denar?

Na to vprašanje je odgovoril finančni minister tako-le:

Po mojem mnenju bomo mogli polovico predvidene vsote, to je pol milijarde najti doma, pol milijarde pa v inozemstvu. Dosedaj smo emitirali dve vrsti bonov, kratkoročne in dolgoročne. Sedaj pa bomo izdali nov tip, srednjeročne z rokom 5 do 10 let. Pol milijarde, kolikor naj po mojem mnenju odpade na naš denarni trg, bomo v roku dveh let lahko plasirali z največjo lahkoto. Jamstvo za to imamo že v Narodni banki, Državni hipotekarni banki in Poštni hranilnici. Ti štirje denarni zavodi bodo za finančnega ministra neke vrste garancijski sindikat, ki bo zagotovil uspeh.

Senator dr. Valentin Rožič umrl

Pretekli četrtek je umrl v Ljubljani v zdravilišču „Leoninum“ senator dr. Valentin Rožič. Pokojnik je bil rojen leta 1878 v Viševku nad Moravčami. Gimnazijo je dovršil v Ljubljani, visoko šolo pa v Gradcu, kjer je študiral zgodovino in zemljepisje. Po končanih študijah se je udeleževal nekaj časa pri Družbi sv. Mohorja v Celovcu. Med vojno so ga poklicali k vojakom v Beljak, po prevratu pa je vstopil med koroške dobrovoljce, kjer so ga v Avstriji ujeli in nato internirali.

L. 1919 je prišel v Ljubljano, kjer je deloval kot srednješolski profesor nazadnje na Tehnični srednji šoli do svoje upokojitve.

Najbolj se je zanimal vse svoje življenje za Koroško, tako da so ga nekateri imeli za rojenega Korošca. O koroških razmerah je tudi mnogo pisal in predaval. To delo ga je dovedlo tudi v razna narodno-obrambna društva, kjer je vneto deloval za narodno stvar.

Dasiravno je bil pokojnik prepričan pristaš bivše SLS, ga to ni motilo, da se ne bi bil pridružil L. 1931. ljudem, ki jim je bila država nad vse. Kandidiral je na listi JNS v državni zbor, a ni bil izvoljen. Bil pa je kmalu nato imenovan za senatorja.

Pokojnik je bil miren, tih in skromen človek, ki se je znašel s svojo prijazno besedo v vsaki družbi. Bodí mu časten spomin!

★

Pokojni dr. Rožič je zapustil tudi 2 oporoki: v prvi določa znatne zneske za razne ustanove, zlasti v svojem domačem kraju, druga oporoka pa je njegova politična oporoka. V tej pravi:

Slovcem in vsem Jugoslovanom!

Prosim Vas in rotim Vas pri živem Bogu, bodite složni, strpni, bratski med seboj.

Ne sovražite se med seboj! Bratovsko poslušajte svoj glas vesti: Domovina je ena sama, kakor je mati ena sama, vera je jedna, ki vse prenese, s krščansko ljubeznijo do bližnjega prežeta. Živite ne z besedami, temveč z dejanji in vzgledi za svoj narod in domovino.

Ne s kolom in nožem, z zahrbtnostjo in zvižajo drug proti drugemu, temveč s človeško in

krščansko ljubeznijo in prizanesljivostjo in po žrtvovalnostjo si vsi med seboj pomagajte.

Vsi smo mnogo trpeli in pretrpeli: Slovenci, Srbi in Hrvati v teku stoletij, vsak po svoje. Toda, božja usoda, da, volja božja nas je po tolikih stoletjih, žrtvah in trpljenjih vendar končno vkup zvezala, ker skupaj spadamo, ker smo trije bratje s tremi različnimi narečji, rečimo jeziki, a se prav lahko razumemo med seboj kot Jugoslavlani!

Delajte složno, močno, jako vztrajno, nemorno na veliki zgraditvi naše ponosne stavbe Jugoslavije, katere poglavar-voditelj je naš ljub-

ljeni vladar kralj Aleksander I., ki bo vsem trem bratom dal svoje pravice v vseh pogledih, ko bo videl, da neomajno zvesto držite temelje in celo stavbo kraljevine Jugoslavije visoko in ponosno pokoncu.

Držite se dr. Krekovega naročila: da ste seme izkrvavelega naroda (namreč vsi trije skupaj!) in glejte, skrbite, da iz tega semena zraste nov boljši rod in narod!

Bog z Vami, Jugoslavlani: Slovenci, Srbi in Hrvati!

Odgoditev davčnih plačil v izjemnih primerih

Ker so zadnje čase davčne oblasti prošnje za odgoditev davkov odbile, ne da bi jih sploh proučile, je davčni oddelek finančnega ministrstva naložil davčnim oblastvom, da morajo v bodoče vse prošnje za odgoditev davkov vzeti v proučevanje in izdati primeren odgovor.

V nalogu, ki ga je v zvezi s tem izdal davčni oddelek finančnega ministrstva davčnim oblastvom, se ugotavlja, da dosedanj ukrepi glede odklanjanja teh prošnji niso bili ustrezni. V sedanjih splošnih gospodarskih krizi, ko je država dostikrat prisiljena izdati posebne določbe za ublažitev te krize, je treba izvajati nasproti gospodarstvu vsaj tiste ukrepe, ki jih zakon določa celo za normalne razmere. Umesten odlog plačila davka lahko davčnega obvezanega-gospodarstvenika, ki je v trenutni plačilni zadregi, reši gospodarske škode, ki bi mu jo napravilo eksekutivno izterjanje.

Prošnje o odgoditvi davčnih plačil do 50.000 Din bodo reševali finančni direktorji. Vsako vloženo prošnjo za odgoditev davčnega plačila bodo finančne direkcije dobro proučile in nato izdale sklep. Pri tem bodo imele pred očmi, da je odgoditev izjemen ukrep, ki se sme izvajati samo proti takšnim davčnim obvezancem, ki so za nekaj časa plačila nesposobni in bi se pri njih

izkasiranje davka eksekutivnim potom ne dalo izvršiti brez hujših posledic za njihovo gospodarstvo in njihov obstoj. Dolžni davek pa se ne sme odgoditi preko tekočega leta. Finančne direkcije bodo gledale, da bodo dale odgoditev samo za tisti čas, ki je davčnemu zavezanec potreben, da postane plačila zmožen. Davčne uprave pa bodo s svoje strani vodile kar najstrožji račun o tem, da se bodo davčni obvezanci, ki jim bodo dovoljene odgoditve, kar najtočneje držali dovoljenih rokov in plačali davek. V ta namen bodo o dovoljenih odgoditvah vodile še posebno evidenco in na podlagi nje kontrolirale, ali se davčni obvezanci drže dovoljenih rokov ali ne. Pri tistih davčnih obvezancih, ki bi zanemarili rok davčnega plačila, se ima izvršiti eksekutivni postopek za ves dolg. Prošnje za odgoditev davkov v višini preko 50.000 Din ostanejo tudi nadalje v pristojnosti davčnega oddelka finančnega ministrstva.

Umor za umorom...

V nedeljo dopoldne se je po celem Ljutomeru in okolici z bliskovito naglico raznesla žalostna novica, da so našli v Nunski grabi blizu Stroče vasi pri Ljutomeru ubitega tamošnjega

posestnika Jakoba Vrhovnika, njegovo ženo pa težko ranjeno.

60letni Vrhovnik je živel s svojo ženo na samotnem pobočju v majhni, leseni hišici. Vrhovnik je bil znan kot izobražen in dober gospodar, čeprav ni bil premožen. Imel je nekaj denarja prihranjenega, te dni pa je prejel od nekod tudi 500 Din, a 300 Din je dobil za tele. To je brzkone moral nekdo vedeti in zato je prav verjetno, da se je polakomnil tega denarja kakšen domač človek.

Posestnikovo truplo so našli pred hišo v snegu, ženo pa so našli v slami v hlevu, kamor je šla moliti. Zločinec jo je udaril po glavi z motiko; ko pa je zaklicala na pomoč, je udaril zločinec še moža, ki je prišel na ženin klic v hlev.

Orožniki so pridno na delu, da izsledijo zločinca.

Za uboj — 12 let ječe

Pretekli teden je ljubljansko sodišče sodilo Frančiško Planinškovo, ki je lani decembra meseca ubila s sekiro Ivana Štruklja, s katerim je živela v skupnem gospodinjstvu. Razprava je odkrila strahotno sliko današnjega podivjanega življenja, ki ne pozna drugega kakor le uživanje.

Morilka Frančiška Planinšek

Planinškova se je od svojega moža ločila in odšla s svojim otrokom drugam. Kmalu pa se je seznanila z Ivanom Štrukljem, ki je bil sicer dober mož, a tujega mu otroka pa ni mogel videti: če je otrok jokal, ga je jok spravil popolnoma iz ravnotežja, da je psal vse vprek; to psovanje pa je usodnega dne mater — Frančiško Planinškovo — tako razljutilo, da je segla po sekiri...

Za ta čin ji je prisodilo sodišče 12 let ječe.

Znižanje zemljarine

Vlada je izdala, kakor je to že napovedal njen predsednik g. Jevtič v svojem velikem govoru (glej zadnjo številko »Kmet. listac«) glede znižanja zemljarine sledečo uredbo:

Čl. 1. Osnovni davek na dohodek zemljišč ostane tudi za davčno leto 1935. 10 odstotkov od katastrskega čistega dohodka, toda v davčni osnovi zemljarine se bo v tem davčnem letu izjemno od obstoječih zakonskih odredb računala osnova katastrskega čistega dohodka za njive in za vinograde na krševitem terenu, kjer predstavljajo glavni dohodek kmeta, z vrednostjo, znižano za 20 odstotkov.

Čl. 2. Finančni minister se pooblašča, da izda s posebnim odlokom navodila za izvršitev te uredbe.

Zasedanje banovinskega sveta

Pretekli teden je vsak dan zasedal banovinski svet, da obravnava posamezne postavke banovinskega proračuna. Razprave so bile temeljite in banovinski svetniki so pokazali, da razumejo gospodarske težave svojih okrajev. Pokazalo pa se je v teku razprav, v kako težavnem položaju se nahaja banska uprava, ker ne more ugoditi niti pri najbolj volji vsem izraženim željam, kajti če bi to hotela, bi morale banovinske doklade narasti do neverjetne višine! Brez dvoma pa bo banska uprava storila vse, da z razpoložljivimi sredstvi kar najboljše gospodari.

Zaradi pičlega prostora danes ne moremo obširno poročati o vsem, kar so predlagali zastopniki posameznih okrajev, bomo pa to storili prihodnjič, zlasti glede najvažnejših točk proračuna: kmetijstva, šolstva in javnih del.

Most pri Medvodah se je podrl

Preteklo sredo se je pripetila v Medvodah pri Ljubljani neprijetna nesreča, ki bi bila lahko zahtevala precej človeških žrtev, če bi se dogodila le kake pol ure kasneje.

Pred dvema leti je Sava odnesla občinski most, ki tedanji silni povodnji ni mogel kljubovati. Občinska uprava se je tedaj odločila, da bo dala napraviti nov železo-betonski most, ki bi vzdržal lahko tudi večje povodnji. Trajalo pa je skoraj 2 leti, preden je prišlo do gradnje. Dela je prevzela tvrdka »Obnova«, načrte je pa izdelal banovinski inženjer; dela pa so vodili in nadzorovali inženjerji tvrdke.

Most so začeli graditi lani na jesen. Preko zime je delo počivalo, Pretekli teden pa so v mnemju, da je beton že dovolj trd, začeli leseni opaz odstranjevati. Ker pa betoni še ni bil dovolj trden, se je srednji, skoraj 50 metrov dolgi lok podrl, na srečo še takrat, ko še niso delavci prišli na delo od opoldanskega odmora.

Most se je podrl z velikanskim hruščem. Betonske mase so težko poškodovale delovodjo Ivana Marolta in tesarja Franca Kopača, ki so ju prepeljali v ljubljansko bolnišnico, dva delavca sta pa laže poškodovana. Ta dva se zdravita doma. Škodo cenijo na 100.000 Din. Vzroke nesreče pa bo ugotovila posebna komisija.

„Našička afera“

Približno pred pol leta so časopisi poročali, da je oblast dala zapreti več ravnateljev delniške družbe »Našice« in celo vrsto drugih uglednih osebnosti, ker so bile obdolžene, da so oškodovale državo za težke milijone.

Preiskava je bila zelo dolgotrajna, ker je bilo treba zaslišati okoli 1000 oseb! Sedaj je pa preiskava končana in državni tožilec je sestavil obtožnico, ki obsega nad 500 s strojem tipkanih strani. Obtoženih je 107 sumljivih ljudi. Ker pa je treba obtožencem, pričam itd. obtožnico dostaviti vsakemu posebej, jo sedaj tiskajo. Ko bo obtožnica natisnjena, bo takoj izročena sodniku v nadaljnje postopanje.

Delniška družba »Našice« spada med največja lesna podjetja na svetu. Družba »dela« z mednarodnim kapitalom. Svoja podjetja ima skoraj po vseh državah. Podejstva, ki jih ima družba pri nas, cenijo na poldrugo milijardo dinarjev vrednosti.

Nov val mraza

Iz Sibirijske se širi proti evropskemu jugozapadu nov val mraza, ki je že dosegel Madžarsko, kjer so imeli te dni po 30—35 stopinj mraza pod ničlo. Ta val mraza utegnemo čutiti tudi pri nas.

Kmetska mladina

V slogi in delu vstajamo...

50 tovarišev, kmetiskih fantov iz vseh krajev Slovenije, je prihitelo v ponedeljek, dne 11. t. m. v Ljubljano. Zveza kmetiskih fantov in deklet prireja V. prosvetno-organizatorični tečaj za fante, za člane in funkcionarje Društev kmetiskih fantov in deklet, da na tečaju prejmejo navodila in korajže za smoteno in odgovorno delo v kmetisko-mladinskih organizacijah.

Slavnostna otvoritev tečaja se je vršila v ponedeljek, dne 11. t. m. ob 3. uri popoldne v dvorani OUZD na Miklošičevi cesti ob navzočnosti vseh tečajnikov in zastopnikov oblasti.

Predsednik Zveze tov. Ivan Kronovšek je v otvoritvenem govoru vse iskreno pozdravil, imenoma načelnika Kmetijskega oddelka kr. banske uprave g. ing. Zidanška, načelnika Prosvetnega oddelka g. prof. Breznika, višjega magistratnega svetnika g. dr. Fuksa, banska svetnika gg. Janžekoviča in Gornjaka, zastopnika Udruženja jugoslovanskih agronomov g. ing. Jelačina in druge zastopnike ter zlasti tečajnike. Nadalje je pojasnil pomen takih tečajev ter tolmačil razdelitev predavanj in sestavo učnega načrta.

Za njim je s toplimi besedami pozdravil tečaj nač. prosv. oddelka g. prof. Breznik, nato pa je imel otvoritveno predavanje

»O delu in življenju blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja«

višji mag. svetnik g. dr. Riko Fuks, ki je ob koncu svojega iskrenega izvajanja, s katerim je prikazal lik velikega kralja, pozval, da vsi zakličejo blagopokojnemu Gospodarju: »Slava!«, čemur so se vsi navzočni stoji odzvali.

Končno je spregovoril zaključno besedo tov. predsednik, nakar je bila slavnostna otvoritev tečaja končana. O tečaju samem bomo še poročali, fantom-tečajnikom pa želimo, da se v mestu za časa trajanja tečaja čim prijetneje počutijo.

»Naši fantje«

(Iz št. Jurija pri Grosupljem)

V zadnji številki »Domoljuba« beremo iz našega kraja sledeči dopis:

»Ono nedeljo so imeli naši fantje veliko nočno izpraševanje. Veliko jih je prišlo. Ob tej priložnosti so g. župnik ustanovili Kat. akcijo fantov. Je pri nas zelo potrebna. Marsikak dober fant je vsled nepoznanja razmer pristopil k društvu, ki sicer nosi kmečko firmo, a nam kot katoličanom ne more zadostovati. Matere, ekribite, da bodo vaši sinovi zahajali v dobro družino. Priporočajte jim, naj se priklasijo k fantovskemu odseku Kat. akcije.«

Ta dopis nam kaže »staroversko« miselnost in politično zagrizenost nekaterih ljudi v najgrši luči. Mož živi bržkone še v dobi 30-letne vojne, o potrebah in težnjah današnje dobe se mu pa niti ne sanja! Gospod dopisnik nič ne vé o tem, kako se dandanes že skoro ves svet, tudi katoliški svet, stanovsko organizira, a nikjer še nismo brali, da bi se bili katoličani takim organizacijam upirali, ker stanovske organizacije nikjer ne jemljejo ne kmetom ne drugim stanovom njihove vere, ampak hočejo doseči le kolikor več moči in prava za svoj stan! Ali niso v Italiji kmetje tudi stanovsko organizirani? So, ampak Vatikan še ni nikdar nastopil proti italijanskim stanovskim organizacijam!

Ali pa misli g. dopisnik, da se bo kmetisko-stanovski pokret na mejah Slovenije ustavil in da bomo slovenski kmetje, stari in mladi, živeli tudi politično vedno tako kakor smo živeli pred 100 ali 200 leti — pod komando te ali one gospode?! Ne, ne! Če se že starejši ljudje ne marajo sprijazniti z novimi mislimi, mora in hoče pa to storiti naša kmetiska mladina, ki se zaveda vedno bolj, da leži njena bodočnost samo v gospodarski in duševni osamosvojitvi kmeta! Kakor kmetje telesno več ne tlačanijo, tako tudi duševne tlake ne bodo delali nikomur več! Kmetiska mladina se pripravlja na to, da bo nekoč sama gospodovala, brez vsakega starinskega jerobstva, v verske zadeve se pa seveda ne bo vtikala. Za kmetisko mladino je glavno, da pride enkrat na vrsto samozavesten kmetiski rod — če pa hoče kdo hoditi v cerkev in vestno opravljati svoje verske dolžnosti, mu tega kmetiska mladina ne bo branila. Komande nad kmeti, zlasti duševne, pa mora biti konec, ker hočemo v posvetnih zadevah odločati sami o sebi!

★

Tudi kmetiska glava premore nekaj...

Društvo kmetiskih fantov in deklet v Medvodah je v nedeljo, dne 10. t. m. ob 3. uri popoldne proslavilo v dvorani g. Jesiha krstno predstavo igre »Borba za dom«, katere avtor-pisatelj je kmetiski fant-domačin, tovariš Tine Janhar. Zvečer ob 8. uri so igro ponovili.

Prvenec našega tovariša Tineta »Borba za dom« je igra, ki se odigrava dandanašnji, v vasi Draga, kjer neustrašeni fantje in dekleta, člani Društva kmetiskih fantov in deklet, gradeč kmetisko-mladinski pokret, ustvarjajo preko mnogih ovir in zapletljajev boljše kmetisko usodo... Sicer pa kaj bi pravili: saj bo tovariš Tine igro še malo izboljšal, nato pa jo dal na razpolago vsem tovariškim društvom, ki jo bodo hotela igrati, in sami boste videli, kako posrečeno prikazuje igra naše kmetisko življenje.

Iz Ljubljane so prihiteli na to krstno predstavo tovariši predsednik Zveze Ivan Kronovšek, dr. Srečko Goljar, Fran in Matej Trček in Stane Škrabar. — Tov. Kronovšek je na odru spregovoril nekaj besed v raztolmačenje igre same, predvsem pa je iskreno čestital avtorju tov. Tinetu Janharju, ki so mu navzočni priredili iskren aplavz. — Tudi mi mu prav toplo čestitamo!

★

Talčji vrh

Društvo kmetiskih fantov in deklet na Talčjem vrhu v Beli Krajini je po svojem obstoju eno izmed najmlajših društev naše Zveze, saj je bilo ustanovljeno šele v juliju lanskega leta. S ponosom pa lahko rečemo, da spada to društvo po svoji delavnosti med najagilnejša društva v Beli Krajini. Če upoštevamo razne težkoče in zapreke pri ustanovitvi društva, ki prav nikjer ni dobilo podpore, se moramo čuditi revnim belokranjskim fantom in dekletom, ki so na Talčjem vrhu vse poletje in zgodnjo jesen vztrajno utirali ne baš rožnato pot zimskemu društvemu delu, katerega sadovi se že kažejo.

Ni verjetno, da si kdo predstavlja živahnost večernih društvnih sestankov, vrševih se vsak tork v petek v »Talačkie šoli. Res pravo veselje je stati v takem večeru pred šolo in gledati v doline in rebri, po katerih se sedaj tu sedaj tam zasveti svet skupnikove bakle. Daleč naokrog se tedaj plete tovariška vez med fanti in dekleti posameznih vasi, kakor so: Tušev dol, Otovec, Paka, Naklo itd.

Kaj pa delo? Redni društveni sestanki so namenjeni razgovorom o organizacijskih stvareh, petju, pogovorom o gospodarstvu, čitanju časopisov, revij, rešetanju novic, ki so važne za kmetiški stan itd. Redno posluje tudi društvena knjižnica, ki je sicer majhna, toda v veselje vsem članom. Seveda prireja društvo tudi nedeljska popoldanska predavanja, ki pa niso namenjena

samo društvenikom, pač pa vsem okoličanom (dosedaj je bilo takoj pet predavanj, in to idejnega, gospodinskega ali gospodarskega značaja). Poleg tega so vneti fantje in dekleta naštudirali trodejanko »Vrnitev« ter si je z njeno prireditvijo društvo gmotno in moralno opomoglo. Koliko truda je zahtevala prireditev odra v šolski sobi, in koliko učenja po težkem delu v trtju, vedo samo tisti, ki so že delali in še delajo v takih okoliščinah.

Tako je delo »Društva kmetijskih fantov in deklet« na Talčjem vrhu; razvija in jači se iz tedna v teden. Zelena deteljica se razrašča trdno poganjajoč svoje korenine v prgišče zemlje med sivim kraškim skalovjem. Budi se ljubezen do rodne zemlje in raste ponos; krepí se zavest po besedah našega velikega voditelja, Viteškega kralja: »Vas je vas in brez nje ni ničesar.«

Moravče

Tukajšnje Društvo kmetijskih fantov in deklet je priredilo 3. februarja v Zadrugnem domu trodejanko »Dve nevesti«. Vse delo in predpriprave so bile v naših sicer še okornih rokah, a samozavest, da stopimo samostojno pred farane, nam je dala veselje do dela in truda. Poplačani smo bili s prav dobro zasedeno dvorano in priznanjem. Med nami je bil bivši tajnik tov. Lovrač Ivan, ki je dal društvu mnogo dela in vzpodbude. Pred Vel. nočjo nameravamo prirediti tekmo pisanje-pirhov. O izidu bomo poročali. Lansko leto je pokazala največ spretnosti naša tov. Iza. Ker so pisanice del naših starih narodnih šeg in navad, hočemo to zopet oživiti.

Adlešiči

Društvo kmetijskih fantov in deklet v Adlešičih je imelo dne 3. febr. t. l. ob 15. uri popoldne svoj 2. redni letni občni zbor. Društvo se razvija počasi ali gotovo in letos pričakujemo obilne žetve, ker mi zmeraj sejemo seme organizacije, ter nekatero seme pade in takoj vzklíje, docim ostane drugo neplodovito. Najbolj smo pa veseli, da je prišel trenutek, ko bomo lahko pred javnostjo pokazali dne 3. marca t. l. popoldne, kaj znamo. Prirediti mislimo tedaj, t. j. na pustno nedeljo, burko »Kakršen gospod, tak sluga«. Za igro je že sedaj veliko zanimanje in vabimo vse tovariše in tovarišice bližnjih društev, da se udeležijo naše predstave v čim večjem številu.

Orla vas

V sredo 6. februarja je priredilo Društvo kmetijskih fantov in deklet enodnevni mlekarški tečaj pod vodstvom gosp. Franja Pavlice, referenta za mlekarstvo pri banski upravi v Ljubljani. Tečaj nam je oskrbela naša Zveza v Ljubljani in je uspel nad vse pričakovanje. Vsi smo bili zadovoljni z g. predavateljem vred. Izdelovali smo dve vrsti sira prav posrečeno. Prostore nam je dal na razpolago tov. Plaskan, kateremu se za uslugo iskreno zahvaljujemo, prav tako pa tudi gospodu Pavlici za trud in prijaznost. Tudi za naprej hočemo storiti vse za našo izobrazbo.

Gaberje pri Brežicah

Na sestanku članic našega Društva kmetijskih fantov in deklet v Gaberju, ki se je vršil dne 20. jan. t. l., je bil sestavljen odbor »Ženskega odseka«, ki je tudi sklenil pričeti z rednim delovanjem. Izvedli bomo po načrtu vrsto predavanj. Tako smo imeli v nedeljo, dne 27. jan. predavanje »Kmetška žena v javnem in zasebnem življenju«. Predavala je učiteljica ga. Colanti.

Krška vas

Naše Društvo kmetijskih fantov in deklet se z vso vneto pripravlja, da bo v nedeljo dne 17. t. m. nastopilo z veseloigro »Trije vaški svetniki«. Vloge so prav dobro razdeljene in

smo prepričani, da uspeh ne bo izostal. Društvo kmetijskih fantov in deklet priredi skupno s Sokolskim društvom 6tedenski kmetijsko-nadaljevalni tečaj. Predavali bodo g. učitelji iz Cerkelj in iz Čateža. Za tečaj se je prijavilo že lepo število fantov.

V kratkem nas zapusti tovarišica Mici Jazbec, ki je ves čas društvenega obstoja bila marljiva sodelavka. Zelo jo bomo pogrešali, posebno pri dramatskih prireditvah. V zakonskem stanu ji želimo mnogo sreče in zadovoljnosti.

Bohinjska Češnjica

Tudi pri nas hočemo imeti močno postojanko kmetijsko-mladinskega gibanja, ki naj — kot po vsej Sloveniji — pomaga graditi boljšo kmetijsko bodočnost. — Dne 27. jan. t. l. smo imeli ustanovni pripravljalni sestanek Društva kmetijskih fantov in deklet, na katerem smo izvolili pripravljalni odbor s tov. Antonom Sodje kot predsednikom in tov. Jankom Staretom kot tajnikom.

Podgrad pri Novem mestu

V nedeljo, dne 10. t. m. se je pri nas ustanovilo Društvo kmetijskih fantov in deklet. Ustanovni občni zbor se je vršil na tukajšnji šoli in je bil ob lepi udeležbi izvoljen pripravljalni odbor društva.

Novice

*

Čevljarji proti Bafi. V Beogradu so v veliki dvorani Delavske zbornice te dni zopet zborovali čevljarji, ki so ostro nastopali proti Bafi. Zahtevali so od vlade, naj vendar enkrat proti Bafi odločno nastopi v korist domačih obrtnikov. Kakor pa vse kaže, vsi taki in podobni protesti ne bodo mnogo pomagali.

Požar ob Ljubljani. Ljubljanski trgovec Koser si je dal napraviti ob Ljubljani blizu mesta lično leseno hišico za poletno bivanje. V nedeljo pa je hišico uničil požar. Škoda cenijo na 100.000 Din.

Vlom v gostilno. V gostilno gospoda Olupa v Ljubljani so v noči od sobote na nedeljo vdrl vlomilci in odnesli za 2000 Din raznega blaga. Policija je zlikovce že prišla in lastnik je dobil večino ukradenega blaga nazaj.

Vlomi v okolici Brežic. Okoli Brežic se zadnje čase vlomi silno množe. Vse kaže, da je tu na delu sloviti vlomilec France Omerza, ki je nedavno pobegnil iz zaporov. Posestnici Mariji Valenčičevi v Kapelah pri Dobovi so odnesli raznega blaga v vrednosti 20.000 Din. Nekaj tatov so orožniki sicer prijeli, a glavna tolpa je bržkone še vedno na delu.

Zagrebski nadškof dr. Bauer — 80 letnik. Zagrebski nadškof dr. Bauer je slavil v ponedeljek svojo 80 letnico. Svoj jubilej je slavil brez vsakega vnvanjega sijaja.

7000 hotelov s 440.000 posteljami imajo v češkoslovaški republiki in še bodo sezidali vsako leto nekaj novih. Tako izkoriščajo praktični Čehi moderni tujski promet.

Št. Pavel pri Preboldu. Po posredovanju »Zveze« je priredilo naše Društvo kmetijskih fantov in deklet dne 8. t. m. celodnevni mlekarški tečaj, kateri se je vršil v graščini Prebold. Udeležilo se ga je lepo število kmetijskih deklet in žen, katere so z velikim zanimanjem sledile teoretičnim in praktičnim izvajanjem banovinskega referenta za mlekarstvo, g. Pavlice. Pod okriljem istega društva se je pričel v ponedeljek, dne 11. februarja prikrejevalni tečaj, kateri bo trajal 14 dni. Tečaj vodi gđc. Pugljeva iz Ljubljane.

Ptuj. Šesta redna seja Pododbora Zveze kmetijskih fantov in deklet za ptujsko okrožje se vrši v nedeljo, dne 3. marca t. l. točno ob 8. uri popoldne v posebni sobi Narodnega doma v Ptuj. Dnevni red običajen. Udeležba za odbornike obvezna!

Predsednik.

Sv. Bolfenk pri Središču. Peti redni občni zbor tukajšnjega Društva kmetijskih fantov in deklet se vrši v nedeljo, dne 24. februarja 1935 ob pol 3. uri v šoli. Vabimo vse redne in podporne člane, da se občnega zbora gotovo udeležijo. Tudi fantje in dekleta, ki še niste člani, stopite v naše vrste, da bode kmetška vas res: »en hlev in en pastir«!

Sv. Bolfenk pri Središču. Ženski odsek našega Društva kmetijskih fantov in deklet se prav dobro razvija in marljivo deluje. Prefekto nedeljo je priredil predavanje: Red in snaga v

Denarja je dovolj, pameti pa malo. Preteklo leto so pravdarji v Dravski banovini plačali pri vseh sodiščih samo za kolke skoro 10 milijonov dinarjev (a točno: 9.775.000). Koliko so pa požrli drugi stroški (za odvetnike itd.); si lahko mislimo. Na drugi strani pa ljudje stokaajo, da »ni denarja«... Nam pa se zdi, da je denarja še vedno nekaj med ljudmi, samo pameti je bolj malo.

9696 volilcev je vpisanih v volilni imenik v Mariboru.

Posledica preobilne pijače. Na Pečici pri Poljčanah je pretekli teden popival 30 letni drvar Ivan Seklič iz Boča, ki je celi družbi pridno dajal za pijačo. Ko pa je zvečer prišlo do računa, ni hotel drvar plačati vsega računa, ampak samo svoj zapitek. Nastal je prepir, v prepiru pa je drvar potegnil nož in zamahnil proti krčmarju Damiču, očetu 4 nepreskrbljenih otrok, ter mu prerezal žilo na vratu, da je Damič v par minutah izdihnil, drvar pa je pred orožniki pobegnil v gozdove...

Neznana napadalec se je lotil te dni posestnika Gašparja Kališnika iz Zlateč pri Vojniku, ko se je vračal zvečer s svojo ženo domov, ter ga težko ranil s sekiro. Kališnika so morali prepeljati v celjsko bolnico.

Rešen pastirček. Te dni je gorelo v Tlaki pri Litiji. Gorelo je pri posestniku Kozlevčarju. V hlevu, ki je gorel, je bila vsa živina, v nekem kotu pa je spal mali pastirček. Reševalci so morali zapahnjena vrata s silo odpreti, da so rešili fantka in živali.

Posojilo za regulacijo Ljubljance je vlada že odobrila. Posojilo bo dala Poštna hranilnica, vračale pa bodo denar država, občina ljubljanska, banovina in odbor za osuševanje barja. Delo se bo pričelo, čim bo vreme primerno.

gospodinjstvu, ki ga je sestavila gospa Šeškova, za kar ji izrekamo na tem mestu iskreno zahvalo.

Ptuj. V nedeljo dne 3. marca t. l. ob 9. uri dopoldne se vrši v Narodnem domu v Ptuj se stanek kmetskih fantov in deklet iz ptujskega sreza. Na dnevnem redu: 1. Otvoritev, 2. poročilo delegata Zveze o delovanju kmetsko-mladinskih organizacij, 3. poročila zastopnikov iz posameznih občin o udeleževanju kmetske mladine, 4. razprava o organizaciji naših društev, 5. predlogi in slučajnosti. Vabimo vse zavedne kmetske fante in dekleta, vse kulturne delavce iz naših vasi in tudi vse prijatelje kmetske mladine, ki jim je napredek naših vasi pri srcu, da se tega sestanka gotovo udeležijo!

Zreče pri Konjicah. Tudi pri nas je zavela nova sapa: Nasitili smo se starokopitnega diktiranja in vedno iste ponavljajoče se pesmi.

Tudi v našem kraju mora biti konec demoralizaciji naše kmetske mladine. Posnemati hočemo boljše vzore, ki nas bodo vodili v lepšo bodočnost.

Zato smo si osnovali prepotrebno »Društvo kmetskih fantov in deklet«, ter izvolili v pripravljalni odbor res agilne in požrtvovalne tovariše in tovarišice. Omenim naj, da nam je tov. Ivan Nemec dal pobudo in nas navdušil z novimi idejami, da nam bo lažje prijeti in izvrševati započeto delo.

Pripravljalni odbor je sestavljen iz sledečih tovarišev in tovarišic: predsednik Bezenšek Ignacij, podpreds.: Videčnik Lojzka, tajnik Berglez Ferdo, blagajnik Košir Joža, knjižničarka: Posočan Rozika, odbornika Gabrovec Joža in Fijavž Ignac.

Kljub oviram, ki so nam nastavljene na poti za napredek naše organizacije, si hočemo ustvariti bodočnost, ki bo ustrezala nam, ker bo v naših rokah. In to je klic nas, nas kmečke mladine, združene in organizirane v naših Društvih širom vse Slovenije.

Konjice. Da se oddolžimo vnetemu pripravljalnemu odboru, ki ima že od 22. aprila 1934. naprej lepo zgodovino, smo imeli dne 20. ja-

100 kaznjencev je pobegnilo od l. 1919. pa do l. 1934. iz kaznilnice v Mariboru. 89 beguncev pa so zopet prijeli.

Moka in jaja v Ljubljani. Preteklo leto so v Ljubljano uvozili 7, 879.172 kg moke, leta prej pa 8,226.730 kg. Moke in kruha so torej Ljubljanci porabili lani precej manj kakor predlanskem. Zato so pa v Ljubljano uvozili lani 14.278.972 jaje, predlanskem pa samo 6,580.026 jaje. Kruha manj, a jaje več: to se pravi, da živi Ljubljana v taki »krizi«, da si lahko privoščijo več čvrtja kakor kruha...

Tajna volilna pravica v Rusiji. Vsesovjetski kongres, ki zboruje te dni v Moskvi, je sprejel resolucijo, ki nalaga vladi, naj uvede v Rusiji tajno in neposredno volilno pravico za volitve v parlamentarni zastop. Resolucija pravi, da je treba v Rusiji uvesti pravi demokratični sistem. Izločiti pa se morajo vse napake stare demokracije.

Vsakega bralca letošnjih knjig Kmetijske matice je navezal nase koledar, katerega dobršen del je posvečen spominu našega viteškega kralja Aleksandra. Posebno zanimanje pa vzbujajo še »spomini na kralja-človeka«, ki jih je iz svoje bogate zakladnice nanizal minister n. r. in senator Iv. Pucelj. V teh spominih je podal toliko značilnih potez velikega pokojnika, in to baš onih, ki so ga najbolj odlikovale kot pravega narodnega, kmetskega vladarja, da vstaja pred našimi očmi še lepši lik nesmrtnika. Ker je preostalo še nekaj izvodov knjig, naj vsakdo, ki želi še prejeti knjige Kmetijske matice, iste takoj naroči pri upravi Kmetijske matice v Ljubljani, Kolodvorska 7. Za Din 20.— in Din 4.50 za poštino prejme 4 knjige, o katerih smo obširneje pisali v zadnji številki.

nuarja 1935. ustanovni občni zbor Pododbora Zveze kmetskih fantov in deklet v Konjicah. V novo upravo so bili izvoljeni naslednji agilni tovariši in tovarišice: predsednik Pavel Bezenšek, podpreds. Grum Martin in Pšeničnik Ljudmila, tajnik Franjo Kobale, blagajnik Iv. Nemec, odborniki Pozne Adolf, Marguč Franc, Gornjak Vinko, Freša Ivan, Gumzej Franc, Rataj Terezija, Levart Rudolf, in Zatljer Amalija. V posebni odbor: gospodarski odsek: Repič Adolf, kolesarski ods.: Polešek Franjo, smučarski ods.: Ivan Lebar, kmetski sportni ods.: Leopold Pučnik, ženski ods.: Kvas Marica.

Prisotni tovariši in tovarišice, ki so v novi upravi, nam jamčijo, da bomo s skupnimi močmi in nasveti dosegli v naših odsekih odlične uspehe. Ustvarjali bomo zvesto po programu, ki smo si ga sestavili za bodoče delo.

»Gruda«, mesečnik za kmetsko prosveto, je prešel s tekočim letnikom v last Kmetijske tiskovne zadrage. Radi prevzema poslov se je prva številka zakasnila in izide v tem mesecu skupno z drugo. Vse nadaljnje številke bodo izhajale redno vsakega 20. v mesecu. — Uredništvo je obdržal dosedanj urednik tov. Dolfe Schauer, katerega se je lansko leto posrečilo list vsestransko izboljšati, čeprav so mu bile radi skromnih sredstev stavljenе velike nepravilnosti. Mirno zato lahko gledamo letos v njegovo nadaljnje delo prepričani, da bo s svojim povečanim in izbranim kadrom odličnih sotrudnikov list še nadalje dvigal. Tudi nova uprava bo skrbela, da bo naročnikom lista ugodeno v vsakem pogledu. Na naročnikih je sedaj, da tudi oni store svojo dolžnost: da takoj poravnajo naročnino ter listu pridobijo čim več novih naročnikov. Vsaka kmetska hiša naj bo naročnica pravega kmetskega mesečnika, in ta je edino naša »Gruda«! Vsi dopisi, namenjeni uredništvu, naj se pošiljajo na naslov urednika: Ljubljana, Pražakova 11, dopisi za upravo pa na naslov: Kolodvorska ul. 7.

Kmetska mladina, naročaj in čitaj svojo edino mesečno revijo »Gruda«!

Dopisi

★

Iz Loške doline

Kakor povsod, tako tare kmete tudi pri nas huda gospodarska stiska. Zlasti preteklo leto je bilo v tem oziru pri nas hudo: krompir je močno gnil, deloma ga je jedel črv, še več pa je škodovala povodenj, tako da smo letino spravljali bolj žalostni kakor veseli.

Preteklo leto je naša vodna zadruga izkopala nov kanal do požiralnika Golobine. Uspehi so že vidni, ker se voda sedaj hitro odteka; bo pa še dosti dela treba, predno bomo varni pred vodo. Za to delo se pa moramo najbolj zahvaliti bivšemu banu g. dr. Dragu Marušiču.

Najhujša naša nadloga pa je zastoj v lesni kupčiji. Kmetje so svoj les večinoma posekali, da si ne bodo niti 20 let opomogli. Z denarjem za ves les so kmetje komaj poravnali stare dolgove, danes so pa zopet brez vsega. Kjer sta pa pritiskala hišo še bolezen in smrt, tam je pa seveda najhujše. Zato ni čudno, če cvete pri nas tihotapstvo, zlasti s konji, domačini jih itak ne morejo pokupiti, ker prodajajo samo slabše živali, a to zato, ker morajo od nečesa živeti, ne pa zato, da bi državo oškodovali. Sladkorja si pa že zdavnaj ne morejo kupovati; saj je še komaj za sol!

Težko tudi čutimo, da smo popolnoma odrezani od Trsta, kamor smo prej le nekaj prodali, dočim Ljubljana za Notranjsko nima tistega pomena kakor Trst.

Pri vsem tem pa se naši zastopniki ne zme-

nijo mnogo za nas kmete; zato si bomo v bodoče premislili, za koga se bomo odločili.

Dosti govore ljudje tukaj tudi o »inflaciji« — a mi pravimo, da nam tudi to ne bo pomagalo, ker bomo to, kar moramo kupovati, še dražje plačevali kakor sedaj. Papirnat denar nam ne bo pomagal; pomagala nam bo samo naša zemlja in naše delo in pametno gospodarstvo v državi.

★

Št. Pavel pri Preboldu. Gasilska četa iz Kaplje vasi je uprizorila v soboto 9. in v nedeljo 10. februarja znano zgodovinsko igro »Mlinarjev Janez«. Igralci, ki so bili sami kmetski fantje in dekleta, so znali podati svoje vloge v taki dovršenosti, kakor to mnogi niso pričakovali. Gmoten kakor moralen uspeh je ob tej priliki tudi dosegel prav lepo višino. Kakor se čuje, se bo igra ponavljala. Za drugič je pač želeli, da bi se igre Gasilskih čet uprizarjale v Zadrugnem domu (kateri je last Del. podp. društva in Sokola), ker sicer bodo morali številni prispevatelji in graditelji malo ostreje zaprositi svoje »merodajne kroge« za prostore v tem Zadrugnem domu.

Iz Šmartna pri Litiji. V zadnjem času smo položili k večnemu počitku vrlo narodno delavko gdč. Heleno Mandeljevo. Pokojnica je bila agilna delavka v vseh narodnih društvih, ki so jo spremljali na zadnji poti.

V soboto je umrl g. Leskovec Ivan, trgovec v Šmartnem, ki je bil vzoren gasilec, večletni blagajnik »Zvona« ter podpornik vseh naprednih društev.

Bodi obema lahka domača zemljica. Rodbina pa naše iskreno sožalje!

Sokolski oder je v zadnjem priredil dve igri »Pri hrastovih« in »Slaba vest«, ki so jih igralci odlično podali.

Predsednik občine g. Josip Strman je bil imenovan v sreskem cestnem odboru na mesto podnačelnika. K tej izvolitvi iskreno čestitamo!

Semenski krompir

„Kresnik“

v vagonih množinah dobavlja

„EKONOM“ Ljubljana, Kolodvorska 7.

Po svetu

★

Dediščina po zločincu. V kaznilnici v mestecu Albany v Ameriki je nedavno umrl neki Alfonz Stephani, ki so ga l. 1891. zaprli zaradi umora. Mož pa je bil precej premožen; imel je premoženja okoli 300.000 dolarjev. Ta denar je v svoji oporoki zapustil svojemu rodnemu mestu Frankfurtu v Nemčiji.

Najtežji Dunajčan, mesar Franc Schlesinger, ki je tehtal 190 kil, je te dni umrl.

Tudi Turkinje hočejo napredovati. V Egiptu obstoji že okoli 1000 let mohamedanska visoka šola v Al-oghuru, ki uživa po vsem mohamedanskem svetu velik sloves, kajti iz te šole so izšli najznamenitejši razlagalci turškega svetega pisma »Korana«. Za to visoko šolo so se pa začele v najnovejšem času zanimati tudi mlade mohamedanke, ki bi tudi rade študirale. Tej zahtevi pa se odločno upirajo zagrizeni mohamedinci, ki se trdovratno drže Mohamedovega nauka, da spadajo ženske v harem, moškim naj pa kar mirno prepuste vsa moška opravila. Kako se bo ta borba končala, je težko prerokovati, zanima se pa zanjo ves mohamedanski svet.

Milo iz lesa. Na Češkem se je posrečilo neki fabriki celuloze dobivati iz odpadkov olje, ki je zaradi svoje čistosti posebno pripravno za izdelovanje mila. Les dobiva torej v tehniki vedno večjo veljavo.

Največja vojna ladja poškodovana. Angleška vojna ladja »Hood«, ki je največja vojna ladja na svetu, je nedavno trčila v neko drugo ladjo, pri čemer je bila tako poškodovana, da je morala odpluti v pristanišče v popravilo.

Reklama na slone. V Indiji in na otoku Ceylonu žive velike trope slonov. Vlada bi te slone rada prodala; ker pa noče, da bi že itak dokaj nizke cene za te živali preveč padle, dela reklamo za slone takole: »Sloni so zanesljivi, so močnejši kakor tovarni avtomobili in živijo dalj kakor stroji. Sloni so zveste in plemenite živali. Vlada oddaja slone, ki popolnoma poznajo cestni red v mestih, kar pomeni za lastnike lep prihranek na kaznih zaradi manjšega števila prestopkov cestno-policijskega reda.«

Mati ustrelila sina zaradi — »dvojke«. Blizu Prage je pretekli teden ustrelila 33 letna žena nekega vrtnarja svojega 9 letnega sina zato, ker je prinesel v šolskem spričevalu domov »dvojko« v vedenju. Če bi bile pri nas vse matere tako hude, bi menda ne imeli v celi deželi nobenega fantka več...

»Zveza za varstvo Nemčije pred letalskimi napadi« šteje samo na Saksonskem nad 930.000 članov. Tako se znajo pripravljati in organizirati — Nemci!

Ječmen, rž, oves, črno in sivo ajdo

kupuje po najvišji ceni

„EKONOM“, Ljubljana

Kolodvorska 7.

Pošljite ponudbe!

Za brezposelne podpore v Angliji je določenih v državnem proračunu 5 milijonov funtov ali skoro poldrugo milijardo dinarjev.

Morilec se je poročil s hčerko svoje žrtve. V mestecu Hantford v Ameriki so našli nekega dne bogatega mokaarja ubitega. Morilec je odnesel s seboj 100.000 dolarjev. Policija je morileca dolgo brezuspešno iskala. Te dni so po čudnem naključju ugotovili, da se je morilec eno leto po umoru poročil s hčerko svoje žrtve. Ko je žena izvedela, kdo je njen mož, si je hotela vzeti življenje, a to so vendar preprečili.

Volitve v Turčiji. V Turčiji so imeli pretekli teden volitve za državni zbor. Izvoljenih je bilo 386 pristašev vladne republikanske stranke, med temi 17 žen. Opozicija šteje komaj 20 poslancev.

Razno

Čudne reči

V Indiji so se nedavno zbrali na kongres ljudje, ki imajo poseben dar, da vohajo kačja gnezda; vohajo celo to, ali so kače v gnezdu ali ne. Ti ljudje zaslužijo lepe vsote; pomisliti je namreč treba, da pomrje v Indiji vsako leto okoli pol milijona ljudi na kačjem strupu. Ti ljudje so pa tudi jako pogumni, ker ne zadostuje kač samo zavohati, ampak jih je treba znati tudi uničiti.

V južni Italiji živi silno mnogo mačk brez repa. Tam namreč mislijo ljudje, če mačka oboli, da ima črva, črv pa živi na koncu repa. Mačkam pa rezov ne sekajo, ker se boje, da ne bi presekal tudi črvov, kar ne bi nič pomagalo, ampak jim repe odgrizujejo. Nekateri ljudje so posebni »specialisti« za ta posel.

Nekje v Ameriki so ugotovili, da oddajajo stanovalci nekega mestnega dela vsa pisma na pošto brez znamk. Ko so poizvedovali, odkod to pride in so ljudem prigovarjali, naj svoja pisma vendar frankirajo, so se ljudje močno čudili in zatrjevali, da mečejo v nabiralnik samo frankirana pisma. Nato so pregledali še nabiralnik in glej: v nekem kotu so našli kupček majhnih živalic na kupu znamk! Na znamkah pa niso našli nobenega lepila več. Po daljšem opazovanju pa so dognali, da žive tiste male živalice od — lepila! Živalice so zlezle med znamke in kuverte, lepilo so pojedle, znamke so pa od pisem odpadale.

Italija se pripravlja na vojno

Iz Rima poročajo, da je italijansko vojno ministrstvo vpoklicalo več letnikov rezervistov k vojakom, ker se baje pripravlja Italija na vojno z Abesinijo (v Afriki). Na italijansko-abesinski meji se spopadi med Italijani in Abesinci kar redno nadaljujejo, kar resno ogroža varnost v italijanskih afriških kolonijah, ki meje na neodvisno Abesinijo.

Sejmi

- 17. februarja: v Podšentjurju pri Zagorju. Dobropolah,
- 18. februarja: v Lašičah, Braslovčah,
- 19. februarja: v Ložu, Ptuj, Ljutomeru, Pišecah, Dol. Lendavi,
- 20. februarja: v Zg. Tuhinju, Vidmu ob Savi,
- 21. februarja: v Kandiji, Irči vasi obč. Smihel Stopiče, v Turnišču,
- 22. februarja: v Filipu v Varečah, Teharjih.

Nekaj za gospodinje

Priprosto čajno pecivo napravi lahko tudi gospodinja, ki ne razpolaga z bogatimi sredstvi. Potrebno je le 1 jajce, potem na vsako jajce (če hočeš več peciva, potrebuješ več jajc) »za eno jajce« moke, ravno toliko surovega masla in ravno toliko sladkorja. To dobro premešaj v skledi. Nato namaži kozo ali pekev z mastjo, z malo žličko pa razdeli mešanico na majhne kupčke v kozici in to speci na ne prehudem ognju. V testo deneš lahko tudi nekaj nadrgnjene limonove lupine, limono pa porabi kot dodatek k čaju.

Koštrun (bravina) na irski način. Pol kile koštrunovega mesa (ali bravine) zreži na majhne kose. Pripravi zeljnato glavo in jo prereži na 4 dele, potem 2 ali 3 na polovice prerezane krompirje, nekaj paradižnikov (ali pa dobro žlico paradižnikove konzerve), nekaj čebule, peteršilja, korenja, zelene, lovorjevo pero in nekaj zrn popra. Vse to skuha na slani vodi.

Fini krofi. Presej pol kile najlepše bele moke in 3—4 deke kvasa. V posebni posodi raztopi kvas v sladki smetani (dve ali tri žlice). Nato raztepi 5—10 rumenjakov v četrt litra sladke smetane in dodaj ščepec soli, 2 veliki žlici eladkorja, 2 mali žlički dobrega ruma in 10 dek raztopljenega surovega masla. Vse to zmešaj z moko, dodaj kvas in sneg od 2 ali 3 beljakov. To mešanico raztepij v posodi, da se začne delati mehurčki, potem pa pusti testo, da se dvigne. Potem razvaljaj testo za prst na debelo in s kozarcem ali pa s posebno pripravo izreži iz testa kroge. Na vsak krog deni žličko marmelade in potem polagaj krog na krog in po dva kroga stizni na rob in jih zopet s kozarcem ali s posebno pripravo obreži. Krofe daj na gorko desko, potem jih pa peči na masti. Pečene krofe na lahko posipaj s stolčenim sladkorjem.

Valute

1 ameriški dolar	Din 44'—
1 nemška marka	Din 17'56
1 švicarski frank	Din 14'25
1 angleški funt	Din 215'—
1 francoski frank	Din 2'90
1 češkoslovaška krona	Din 1'84
1 italijanska lira	Din 3'72

Premija 28 1/2 je tu že všteta.

Ko prečitaš Kmetski list, daj ga prečitat tudi sosedu in mu priporočaj, da si ga naroči. Celoletna naročnina znaša samo 30 dinarjev.

DENAR naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKE HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica števil. 1

Telef. št. 28-47. Rač. pošt. hran. št. 14.257. Brzjav: „Kmetski dom“. Ziro rač.: Narodna banka

VLOGE na knjižice in tekoči račun sprejema proti najugodnejšemu obrestovanju — večje stalne vloge po dogovoru. // JAMSTVO ZA VSE VLOGE presega večkratno vrednost vlog. // Strankam nudi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja. // Vložne knjižice drugih zavodov sprejema v inkaso brez prekinjenja obrestovanja. // POSOJILA daje proti poroštvu, na vknjižbo in proti zastavi vrednostnih papirjev ter kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji. // OSKRBUJE: Kavcije, inkase, srečke in vrednostne papirje. // PRESKRBUJE: Čeke in nakaznice (nakazila) na druga mesta. // BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8—12 1/2 in od 3—4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 1/2 ure.

Podružnici: KAMNIK — MARIBOR

Stanje vlog: Din 35.000.000'—

Rezerve: Din 1.300.000'—

Radio

od 17. do 24. februarja 1935.

Nedelja, 17. februarja: 7.30: Pretakanje, negovanje in čiščenje vina (ing. Gorup Sergej) — 9.00: Versko predavanje (dr. Ciril Potočnik) — 10.00: Kateri zakoni urejajo službena razmerja delavcev in nameščencev (dr. S. Bajič) —

Ponedeljek, 18. februarja: 19.10: Zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna).

Torek, 19. februarja: 11.00: Moj vzpon na najvišji vrh Atlasa (dr. O. Reya) — 18.20: Primorska kuhinja (ga. Mira Znidersič) — 19.10: Pravna ura (dr. Knaflič) — 21.15: Schumannove duete pojeta gđc. Rudolfova in Korenčanova.

Sreda, 20. februarja: 18.30: Pogovor s poslušalci (prof. Preželj)

Četrtek, 21. februarja: 19.30: Reorganizacija srbske vojske na Krfu — iz Beograda — 21.50: Akademski pevski kvintet poje Adamičeve skladbe.

Petek, 22. februarja: 11.00: Tam ob Muri v veseli Prlekiji (Marjan Tratar) — 18.00: O verstvih (Fr. Terseglav).

Sobota, 23. februarja: 18.15: Aktualnosti (Ljudevit Mrzel) — 20.00: Zunanji politični pregled (dr. Jug).

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA št. 23

Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur

V najbridkejši potrtosti naznanjam, da je moj predobri soprog, senator, gospod

dr. Valentin Rožič

po kratki in mučni bolezni previden s tolažili sv. vere izdihnil svojo plemenito dušo.

Predragega pokojnika smo spremili k večnemu počitku v soboto 9. t. m., ob 14.30 iz hiše žalosti na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 10. februarja 1935.

Milka Rožičeva

Umrli nam je prvi predsednik načelstva

dr. Valentin Rožič

profesor v pokoju in senator

Pogreb blagopokojnika se je vršil v soboto, dne 9. t. m., iz hiše žalosti na pokopališče k Sv. Križu.

Svojega dobrega prijatelja in sodelavca ohranimo vedno v najlepšem spominu.

Predsedstvo in nadzorstvo

Narodna prosveta v Ljubljani

F. Z. Z. O. Z.